

**VAATETUSALAN OPETTAJUUTTA
ETSIMÄSSÄ**

Raija Mäkelä

Kehittämishankeraportti

Helmikuu 2008

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) Mäkelä, Raija	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 28	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____saakka	
Työn nimi Vaatetusalan opettajuutta etsimässä		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) Rautio, Tuija		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän Ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Kehittämistehtävässäni aihe oli oman opettajuuden kehittäminen ja opettajuuteen perehtyminen. Tavoite oli muodostaa käsitys omasta opettajuudesta vaatetusalan opettajana. Kehittämistehtävissäni käsitellen ja tulkitsen opetusharjoittelusta saamaani kokemusta opettamisesta ja oppilaiden arvioinnista.</p> <p>Tarkoituksena oli selvittää oman opettajan työn perustaa ja käsitteitä, jotka ohjaavat nykyaikaista vaatetusalan opetusta. Opetus ja oppiminen vaativat aina otollisen oppimisympäristön, joka on jokaisen opiskelijan oikeus. Toisaalta opiskelija on myös itse vastuussa oman oppilaan oppimisensa arvioinnista ja jatko-opiskelusta.</p> <p>Kehittämistehtävän tavoitteena on arviointikriteerien tarkennus, jota on mahdollista soveltaa seuraavassa kokemustani kartuttavassa opetustilanteessa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) opettajuus, vaatetusala, oppiminen, arviointi		
Muut tiedot		

Author(s) Mäkelä, Raija	Type of Publication Development Project Report	
	Pages 28	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	
Title Searching the clothing teaching		
Degree Programme Teacher Education College, Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Rautio, Tuija		
Assigned by Jyväskylä University of Applied Sciences		
Abstract <p>The subject of my development task was the analysis of teaching and the development of the own way of teaching. The target was to form an opinion of teaching as a clothing teacher. In my development task I am handling and interpreting my teaching and student skill evaluation experiences which I have got by the practical teaching.</p> <p>The meaning was to clear up the basis of my own work as a teacher and the terms ruling the modern clothing teaching. Teaching and learning require always an optimal learning environment which is the right of each student. On the other hand students do also have to take up responsibility for the assessment of their own learning and their further education.</p> <p>The result of my development task is making the assessment criteria more precisely. It will be possible to use these more precise criteria in my next teaching situation for widening my experiences in this area.</p>		
Keywords teacher, clothing, learning, assessment		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 OPETTAMINEN - MITÄ SE ON	2
2.1 Opettajuus.....	2
2.2 Oppimisen ohjaaminen.....	5
2.3 Opiskelijan oppiminen ja arviointi	6
2.4 Oppilaitos työympäristönä.....	8
3 AMMATILLINEN KOULUTUS	8
3.1 Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa	8
3.2 Ammatillinen perusopetus	10
3.3 Ammatinopettajan tehtävät.....	11
3.4 Opetussuunnitelma ammatillisessa koulutuksessa	12
3.5 Vaatetusalan perustutkinto Jyväskylän ammattiopistossa.....	13
3.5.1 <i>Suuntautumisvaihtoehdot</i>	13
3.5.2 <i>Koulutusalaakohtaiset tavoitteet Jyväskylän ammattiopistossa</i>	14
4 MINÄ OPETTAJANA	14
4.1 Opetusharjoitteluni Jyväskylän Ammattiopistossa.....	14
4.2 Oma osaamiseni opettajana	15
4.3 Oman opetukseni periaatteita.....	16
4.4 Suorittamani arviointi.....	18
4.5 Oma opettamisen suunnitelmallisuus	19
5 POHDINTA	21
LÄHTEET	23
LIITTEET:	
Liite 1. Esim. tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän osaamisen vertailu	24
Liite 2. Housun valmistuksen itsearviointi	25
Liite 3. Housun valmistuksen vertaisarviointi	26
Liite 4. Valmistuksen arviointi	27
Liite 5. Housun kaavoituksen, muotoilun, valmistuksen ja asiakaspalvelun arviointi	28

1 JOHDANTO

Kokemukseni opettamisesta rajoittuu vain opintojeni käytännön harjoittelujaksoon. Sana opettaminen pitää sisällään monia asiasisältöjä, joiden sisäistäminen ja oppiminen tarvitsevat harjoittelua ja käytännön kokemusta. Kokemuksen kautta oppiminen opettamaan tarvitsee siltikin perustietoja ja taitoja, joiden perusteet olen saamassa käyttööni. Opetuksen suunnittelussa on huomioitava monia asioita, kuten opetussuunnitelma, opintojaksolle asetettujen tavoitteiden täyttyminen, arviointi ja sen toteuttaminen käytännössä. Kokemuksen vähäisyydestä oppimisen mittaaminen eli arviointi on kohdallani vaikeaa. Kehittämishankkeeni aihe on oman opetukseni kehittäminen ja arvioinnin sisäistäminen kokonaisuutena.

Aloittaessani uudelleen opiskelun kuusi vuotta sitten, asetin itselleni tavoitteen valmistua jonakin päivänä ammatinopettajaksi. Monta vaihetta on sisältynyt opintoihini ja nyt olen melkein tämänkertaisen tavoitteeni maaliviivalla. Opintoihini on sisältynyt: Estradi- ja teatteripuvustusta, Vestonomi-opinnot, 20 opintoviikon erikoistumisopinnot Osaava Esimies-koulutuksessa, 20 opintoviikon erikoistumisopinnot työvaatetusta vaatetusalan koulutusohjelmassa ja nyt ammattiopettajan pedagogiset opinnot Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Olen siis itse jo kokenut lähiaikoina monia tapoja opiskella, arvioida ja suorittaa opintojaksoja, mutta asettuminen opettajan asemaan on haaste minulle. Tämän työn tarkoituksena on asioiden kokoaminen ja niiden hyödyntäminen tulevaisuudessa työtehtävissä.

Kehittämishankkeeni lähtökohdat

Kehittämishankkeeni aihe auttaa itseäni oppimaan arviointia eli miten oppilaat ovat oppineet. Opetusharjoitteluni olen suorittanut Jyväskylän ammattiopiston (Jyväskylän Ao) vaatetusosastolla. Harjoittelujakson laajuus oli kahden opintoviikon kokonaisuus, joka sijoittui käytännössä kuudelle kalenteriviikolle. Opintojakson aiheena oli tuotteen suunnittelu, kaavoitus ja valmistus valitulle asiakkaalle eli opiskelutoverille. Valmistuksen yhteydessä kiinnitettiin erityishuomio asiakaspalveluun. Opetusharjoitteluni sisälsi siis vaatteen eli tässä tapauksessa housujen valmistuksen kaavoituksesta val-

miiksi tuotteeksi, mukaan lukien tuotesuunnittelua ja asiakaspalvelutilanteiden harjoittelua. Opintojaksolla valmistettavan tuotteen tuli olla housut tai Bermudat eli pohjepituiset shortsit.

Työni käsittelee luvussa kaksi opettamisen käsitteitä, jotta lukija voi muodostaa oman käsityksensä opettamisesta, oppimisesta ja arvioinnista. Luku kolme käsittelee ammatillista koulutusta harjoitteluun pohjaten. Luvussa neljä käsittelee opetusharjoitteluni käytännön toteutusta. Luku viisi on pohdintaani, miten olen opetusharjoittelussani toiminut.

Opetustyöllä on pitkä historiallinen tausta, josta olen poiminut mielestäni tärkeimpiä kohtia lukuun neljä. Opetusharjoittelustani olen poiminut hankkeeseeni joitakin asioita, jotka ovat tiivistetysti luvussa viisi. Oppimisen ohjaaminen ja arviointi ovat työni kannalta minulle itselleni tärkeimmät sanoina ja asioina. Harjoittelujaksooni on lukeutunut myös opintojaksoon sisältyneet: suunnittelu, kaavoitus ja muotoilu, valmistus ja asiakaspalvelu. Arvioinnin tiedetään olevan oppimisen väline, joka on palaute tehdystä työstä. Oppimisen arviointi antaa motivaatiota jatkaa tutkimusmatkaa tuntemattomaan. Työn laajuutta ajatellen, on tarve rajata arviointi vain oppimisen arviointiin. Arviointia on kuitenkin monenlaista ja samalla tuotteen valmistus asettaa haasteen jo itsessään.

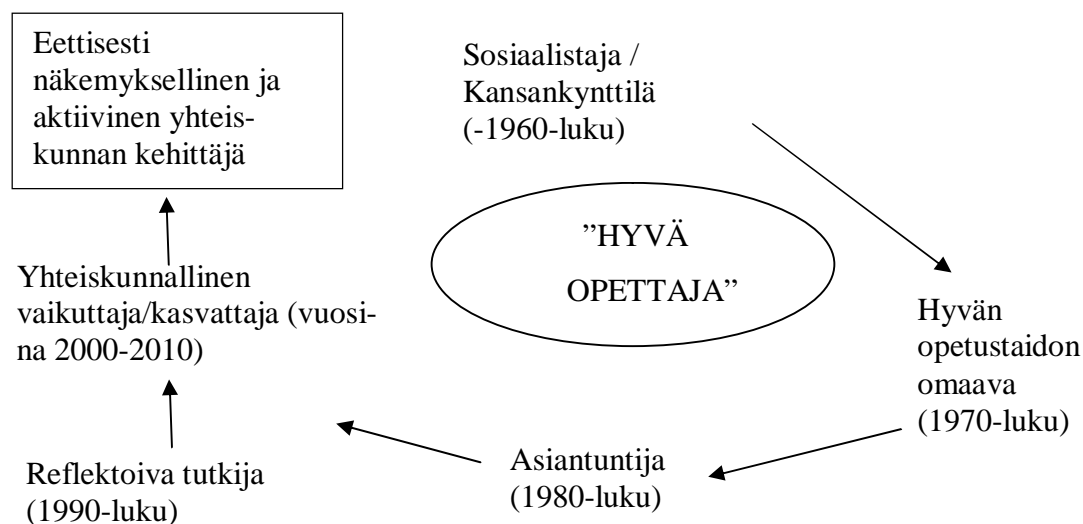
2 OPETTAMINEN - MITÄ SE ON

2.1 Opettajuus

Opettajuus, eli kuva opettajan työstä, käsitteenä tarkoittaa kahta ulottuvuutta: toinen muodostuu yhteiskunnan edellyttämästä suuntautumisesta opettajan tehtävään ja toinen yksilön eli opettajan suuntautumisesta tehtävään. Opettajuus tarkoittaa tiivistetysti opettajan hoitamaa tehtävää yhteiskunnallisessa toimessa. Opettaja on malli-ihminen yhteiskunnassa, vai osaaja omalla alallaan. Käsitys opettajasta ihmisenä vaihtelee. Vanhan kansan ihminen arvostaa huomattavasti enemmän sanaa opettaja kuin nyky-yhteiskunnan kansalainen. Opettajalta kuitenkin vaaditaan tiettyä yleismaailmallista ymmärrystä ja kommunikointikykyä, sekä tietenkin paineen sietokykyä. (Luukkainen 2004, 17–19.)

1960 -luvulla opettajan katsottiin olevan esimerkillinen henkilö eli kansankynttilä kuvion 1. mukaisesti. Opettaja oli yhteiskunnallinen peruskivi, jonka ei sopinut viettää paheellista tai epäsoveliasta elämää. Hän oli monessa asiassa osallisena ja teki yhteiskunnallisesti vaikuttavaa työtään. Seuraavalla vuosikymmenellä hänen katsottiin omaavan hyvät opetustaidot, joiden avulla tieto ja taito siirtyivät opetuksen osallistujille. Vuosikymmenen vaihtuessa korostettiin opettajan asiantuntijuutta alallaan, samalla kun oppilaiden oli vielä mahdollisuus saada palkallisia harjoittelupaikkoja kesätöinä. Nytemmin harjoittelu ja kesätyöpaikat ovat vähentyneet huomattavasti. Vaateusalalla kuitenkin on vielä vaateliikkeiden avoimia myyjän paikkoja ja tietenkin ilman palkkaa on mahdollista suorittaa opintoihin liittyviä harjoittelujaksoja.

1990-luvulla korostetaan opettajan työssä tutkimuksellista näkökantaa ja arviointia reflektoinnin tukena. Arvioinnilla tarkoitetaan oman oppimisen, opetettavan kuulijakunnan sekä oppimisympäristön arviointia, josta seurauksen jatkuva oppiminen ongelmien ratkaiseminen. Kasvatuksellista toimintaa suositaan myös hyvän opettajan työskentelyssä. Onko tämä seurausta yhteiskunnan muutoksesta, jossa vanhemmilla ei ole enää samassa määrin otetta kasvatuksessa kuin esim. 1960-luvulla. Tällöin on tietenkin opettajan esimerkillinen toiminta eduksi opetuksessa ja myös vapaa-aikana.

Kuvio 1. Opettajuuden kehittyminen kohti vuotta 2010 (Luukkainen 2004,194)

Artikkelissa ”Äidinkielen opetukseen lisää ajankuvaa” Itkonen M. (2005) määrittelee hyvän opettajan ominaisuuksiin opettajan kutsumustyön tekijäksi. Opettamista hän kuvailee intohimoksi ja hyvää opettamista taiteeksi. Artikkeliki käsittelee opettamista äidinkiellellisestä näkökulmasta, mutta samat asiat ovat samaistettavissa yleisestikin opettamiseen. Nykyajan etsiminen on hyvän opettajan toimintaan sisällytettävää ja opettajan on tunnettava ympäröivän maailman tapahtumat, jotta on kykenevä ottamaan kantaa asioihin ja tuomaan esimerkkien avulla vaihtelua opetustilanteisiin. (Itkonen 2005)

Opettaja on katseen kohteena ja samalla suurena esimerkkinä tulevaan aikaan. Kukapa meistä ei muistaisi ensimmäisiä kouluvuosiaan lämmöllä. Se, mitä silloin olemme oppineet, on jäänyt pysyvästi mieliimme. Samoin opiskelussa ammattiin on perusoppeja, jotka on osattava, jotta voi muuttua alan ammattilaiseksi myöhemmässä elämässä. Ajatellaamme tilannetta, jolloin opettaja ei osaa motivoida oppilastaan tarpeeksi tehokkaasti. Tällöin on vaarassa syntyä tilanne, jolloin oppilaan halu eli motivaatio oppimiseen heikkenee ja samalla oppiminen estyy tai loppuu kokonaan. Tällöin kehittävä ja rakentava keskustelu sekä oppimisen arviointi voivat olla tilanteen laukaisijat, ja motivaatio nousee samalla. Motivaation tarkoituksena on tiedonjanon kasvattaminen ja samalla uuden oppiminen.

Opettaminen on kutsumustyön tekemistä, mutta opettaminen työnä vaatii paljon teki-jältään. Oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman osittainen laatiminenkin on opettajan työnkuvaan kuuluvaa. Tuntien etukäteissuunnitelmat ja valmistavat työt ovat kaikki varsinaisten oppituntien ulkopuolella tehtävää työtä. Vastaavasti arviointikriteerien laatiminen opintojaksokohtaisesti ja niiden käyttäminen, ovat yksi opetustyön osa. Miten yksi ja sama henkilö hallitsee kaiken tämän, se perustuu siihen kutsumukseen ja samalla opettajakin oppii uutta oppilaidensa mukana.

Aiemmin opetussuunnitelma määritteli opetuksen raamit eli opetettavat asiat, oli opettaja opetuksen käytännön toteuttaja. Nyt opettaja osallistuu opetussuunnitelman laadintaan ja joutuu ottamaan kantaa opetuksen tavoitteisiin, sisältöön ja muutoseikkoihin perusteellisemmin, joka kasvattaa pedagogista ajattelukykyä, jolloin päätöksiä on pystyttävä perustelemaan. Tähän edellä mainittuun opettaja vielä liittyy oman henkilökohtaisen tapansa ajatella ja toimia eli persoonallisuutensa, jolloin voidaan jo puhua

persoonallisesta tavasta opettaa. Kaiken perustana on kuitenkin halu opettaa eli motivaatio opetustyöhön ja oman työnsä arvostaminen. (Kansanen 2004, 107–108)

Opettajat ovat vaikuttaneet yhteiskunnan tekemiin päätöksiin osallistumalla aktiivisesti yhteiskunnan päättäviin elimiin. Tämä tulee olemaan tulevaisuudessa vieläkin tärkeämpää toimintaa, koska päätöksiä tehdessä pohditaan ja tarkastellaan päätösten vaikutuksia elämäämme. Näiden tulevaisuuteen vaikuttavien päätösten mukaisesti on opetuksen muututtava, samoin kuin koululaitoksen. Opetuksen on pystyttävä valmentamaan oppilaansa tuleviin työtehtäviin ja turvattava siten yhteiskunnan uudistuminen.

2.2 Oppimisen ohjaaminen

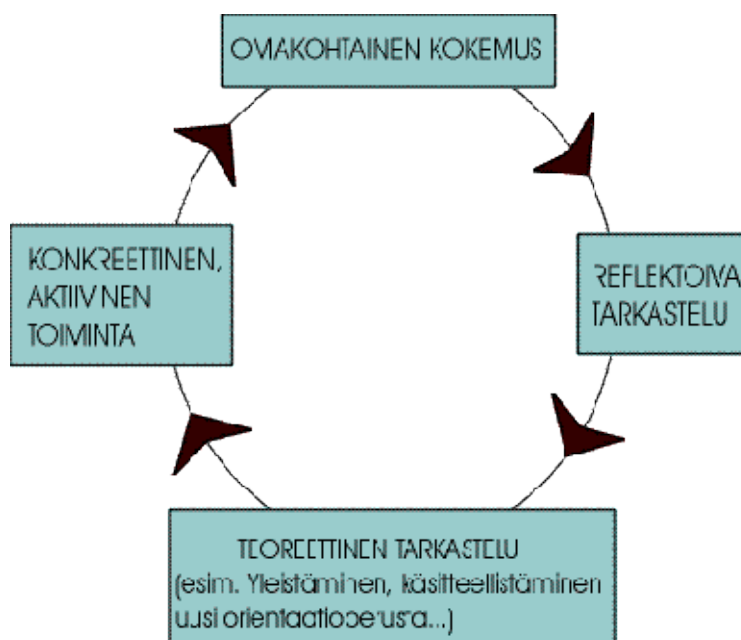
Oppiminen eli uuden tiedon sisäistäminen vaatii opettajaa ja oppijaa eli opiskelijaa sekä oppimisympäristön. Oppimisympäristö voi olla perinteinen luokkahuone, Internetissä toimiva verkkoympäristö tai virtuaaliluokkatila. Oppimista edistetään opetusmenetelmän valinnalla. Opetusmenetelmä eli valinta miten opetetaan, jotta oppiminen on mahdollista. Oppiminen voi olla ongelman ratkaisua, kokemukseen pohjautuvaa, yhteisesti toimittavaa eli yhteistoiminnallista jne. Opetusmenetelmä voi sisältää erilaisia tekniikoita eli miten herätetään motivaatio oppia tai miten havainnollistetaan tai mitä sähköisiä teknisiä apuvälineitä käytetään kuten esim. PowerPoint.

Kaiken oppimisen edistäjänä on kuitenkin motivaatio eli tila, jossa yksilö toimii jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Opiskelussa motivaatio tarkoittaa pyrkimystä ja toimintaa saavuttaa asetetut tavoitteet. (Ahonen & Lauhio, sähköinen lähde, viitattu 23.4.2007)

Opetusmenetelmä tarkoittaa toisin sanoen opetuksen toteuttamis- tai työtapaa, jolla edistetään oppimista. Opettaminen on siis vuorovaikutusta opettajan ja oppijan välillä käyttäen organisoidusti havainnointivälineitä. Opetuksen tarkoituksena on aktivoida oppija toimimaan ja sen kautta oppimaan. Opetusmenetelmän valintaan vaikuttavat kurssin tavoitteet, opettajan opetustaidot sekä tyyli opettaa. Monipuolinen opetusmenetelmien käyttö edistää oppimisprosessia.

2.3 Opiskelijan oppiminen ja arviointi

Opetuksen oppimisprosessi opiskelijälähtöisesti etenee mm. opiskelijan taitojen lisääntyessä kokemuksen kautta käytäntöön. Periaatteena koko oppimisprosessia tarkasteltaessa on niin kutsuttu Kolbin malli (Kuvio 2.). Kolbin mallia tarkasteltaessa lukija ymmärtää oppimisprosessin etenemisen. Asian omakohtainen kokeminen antaa sysäyksen asian tarkastelemiseen teoriaan peilaten. Asian oppiminen antaa sysäyksen aktiiviseen toimintaan, jossa voi soveltaa oppimaansa käytäntöön, jonka mukana omakohtainen kokemus taas lisääntyy. Vaatetusalan koulutuksessa opitaan ensin perustaidot ja -taidot, joita sovelletaan käytäntöön. Samalla aktiivinen toiminta tuo opitun konkreettisesti näkyviin. Kokemuksen kautta tietopohja syvenee ja taidon kriittinen tarkastelu lisääntyy.

Kuvio 1. Kokemuksellisen oppimisen kehä Kolbin (1984) mukaan.

Kokemus ja sen tuoman aistimuksen kriittinen tarkastelu eli reflektointi auttaa oppimaan ja sisäistämään opittua tietoa. Uuden tiedon ja/tai taidon oppiminen vie oman aikansa ja yksilöiden välillä erilaisia ajanjaksoja vaihtelevilla työpanoksilla. Yksilöiden välinen oppiminen vaatii erilaisia panoksia ja menetelmiä. Jo jonkin aikaa on ollut käytössä oppimispäiväkirjat, joihin opiskelija kirjoittaa havaitsemiaan uusia tietoja ja taitoja. Oppimispäiväkirja on väline arvioida omaa osaamista opintojakson aikaisessa kehittämisessä, jos oppija on tunnollinen päiväkirjan kirjoittaja.

Käytännön tieto on usein myös äänetöntä tietoa, josta ei ole välttämättä kirjoitettua tietoa. Käytännössä työharjoittelut ovat parasta käytännön tietoa koulussa annettavien ammattiaineiden lisäksi. Käytännön tietoon soveltuu hyvin edellä mainittu oppimispäiväkirjan kirjoittaminen verrattuna teoreettiseen tietoon. Teoreettisen tiedon arviointiin voi kirjoittaa oppimispäiväkirjaa, mutta myös ihan perinteiset teorialentit ovat arvioinnin suoritustapoja. Teorialentti voi olla mm. essee, pohdinta, valintatehtävä, analysointi tai vastaava ennalta sovittu koetilanne. Arviointia suoritetaan myös keskustelutilanteissa, jolloin kartoitetaan osaamista keskustelemalla.

Opetussuunnitelman mukaisesti Hätönen (2006) kirjoittaa seuraavasti: Oppilaitoksessa tulee määritellä opintokokonaisuuksien arviointikriteerit tyydyttävän, hyvän ja kiitetävän osaamisen tasojen pohjalta. Liite 1. on esimerkkinä laadituista arviointikriteereistä. Arviointikriteerit ovat kolmeen portaaseen suhteutettuja, jolloin T2 ja H4 ovat kirjoitettujen kriteerien välillä.

Edellä kirjoitettu kappale on kiteytys oppimisen arvioinnista. Tavallaan on annettu arviointiin työvälineet, mutta opettajan on tiedettävä mihin arvoasteikkoon hän asettaa oppilaan tiedot ja taidot. Kuitenkin T2 ja H4 ovat käytössä, jolloin niiden kohdalla on osattava lukea asteikkoa oikein.

Ammatillinen osaaminen on synonyymi sanoille ammattitaito ja osaaminen. Ammatilliseen osaamiseen liitetään myös käsitteet kyky, kyvykkyys, pätevyys, kompetenssi ja kvalifikaatio. Kysymyksessä on kuitenkin taito tehdä ammattiin vaadittavaa työtä ammattilaisen tavoin. Opettajan ammattitaitoon on liitettävä nykypäivänä taito tunnistaa osaaminen sekä taito arvioida osaamista. Oppilaat ovat opintojen alussa erilaisia osaajia, mutta kuitenkin heidän yhteisenä tavoitteenaan tulisi olla opettajan kanssa määriteltyjen oppimistavoitteiden saavuttaminen opinto-oikeuden aikana. Oppijat oppivat asioita eritavoin ja erilaisella nopeudella. Opettämisen ja oppimisen haasteena on motivoida kutakin oppilasta omien lähtökohtien ja jo saavutettujen taitojen avulla. Kokenut opettaja, pitkään opetustyössä toiminut henkilö osaa arvioida herkemmin oppimista. Uusi alalle vastavalmistunut opettaja on saanut uudet tiedot ja taidot opettamiseen ja arviointiin, mutta edellä mainittujen asioiden käytäntöön vieminen on hänelle työlästä. Tietojen päivittäminen, on jokaisen opettajan vastuulla, jolloin opettava aihe on päivitettyä tietoa. Tietojen ja taitojen päivitystä on saatavilla opetustyössä oleville opettajille esim. työssä oppimisjaksoilla yrityksissä.

2.4 Oppilaitos työympäristönä

Opettajan työympäristöön lukeutuvat oppilaat ja työelämän yhteyshenkilöt sekä työyhteisön henkilöstö. Yhteistyöllä luodaan oppivan työorganisaation oletusarvot ja tulevaisuuden näkymät analysoimalla ja arvioimalla toimintaa ja tuloksia. Opettaja tekee työtään ihmissuhdeviidakossa, jossa on hyväksyttävä oppijoiden erilaisuus, työympäristön vaihtelu sekä ympäröivän yhteisön odotusten kirjo (Vertanen 2002).

Opettajan työpaikka, kuten muutkin työyhteisöt, muuttuu ympäröivän maailman mukaisesti. Oppijoiden tapaa oppia, oppijoiden erilaisuutta ja erilaisia oppimistilanteita on tarkasteltava reflektoiden ja mielipiteitä muodostaen. Verkko-opetus yleistyy ja kontaktiopetus muuttuu oppilaiden tiedonetsintä tilanteiden suuntaa entistä enemmän. Oppilaiden ikäjakauma on noussut, koska on varsin tavallista siirtyä ammatista toiseen, jos elämäntilanne sen sallii. Nykyaikana ovat varsin tavallisia useamman ammattin osaajat, koska työpaikkatarjontakin muuttuu ajan mukana.

3 AMMATILLINEN KOULUTUS

3.1 Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa

Koulutuksen suunnittelulla säädellään työvoiman suuntautumista työmarkkinoiden tarpeita vastaavaksi, jolloin kouluttajien ja työelämän edustajien yhteistyön arvoa korostetaan nykyisessä koulumaailmassa. Toisaalta yhteistyöllä on mahdollisuus kartoittaa työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen suhdetta. Työelämän tarpeet vaihtelevat paljolti alakohtaisesti tarkasteltuina ja tällöin yhteistyössä on mahdollisuus turvata riittävä oppimistaso. Työelämään tutustuminen koulutuksen aikana, tuo opiskelijalle tuntemusta työn suorittamisesta ja toisaalta tuo työvoimaa työpaikoille harjoittelijoina ja mahdollisesti myöhemmin valmistumisen jälkeen.

Koulutuksessa on kiinnitetty huomiota pitkäjänteisyyden ja rationaalisuuden väheneemiseen. Tilanteissa korostuu ”tässä ja nyt” – henki, jolloin etsitään ratkaisuja senhetkiseen ongelmaan oppimisesta tai motivoinnista. Opettajan työ saattaa, jopa pahimmillaan olla henkistä taistelua valta-asemasta, uhkailujen ja fyysisen väkivallan pelossa elämistä. Keino motivoida oppilaita, saattaa olla imarteleva kannustus puolin tai

toisin, auktoriteettisesti koulun sääntöihin pohjautuen. Ei ole yksiselitteisiä ratkaisuja oppilaiden ja organisaation jännitetilojen laukaisemiseksi. Asioista sopiminen tässä tilanteessa, on tullut arkeen yhteisten pelisääntöjen jäädessä taka-alalle entistä enemmän. Elämän yksilöllistyminen ja kansainvälistyminen saattavat olla osasyynä tilannekäyttäytymisen muutokselle.

Peruskoulun päättävä nuori ei välttämättä ole vielä täysin tietoinen, mitä haluaa elämältään. Toisaalta ei hyvä koulutuskaan ole enää tae etenemiseen työelämässä, jos ei ole tarjolla alan työpaikkaa. Koulutukseen panostaminen luo tieto/taitopohjaa, mutta sillä edellytyksellä, että on olemassa tarve kyseiselle työntekijälle. Koulutusta ja tutkintoja pidetään arvossaan ja ne takaavat korkeamman ansiotason, paremman turvan työttömyyttä vastaan ja mielekkäämmän sisällöllisen kokonaisuuden kuin kouluja käymättömillä. Koulun ja työmarkkinoiden välinen suhde on myös muuttunut epä-määräiseksi, vaikka hyvä koulutus voi olla mahdollisuus työmarkkinoilla, mutta reitittäjä voi olla monia.

Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on väestön ammatillisen osaamisen kohottaminen, jolloin työvoiman saanti on turvattu oikeassa mittakaavassa. Koulutuksen tarkoituksena on samalla kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeita. Eli koulutuksen tulee olla selvillä työelämän kehitymisestä, jotta koulutus antaa ajanmukaiset tiedot ja taidot. Työllistymisen edistäminen on myös koulutuksen tehtävä, joka on tarkoin säädeltyä. Säätelyn avulla turvataan oikea määrä valmistuvia työntekijöitä työelämään. (L 630/98, 2§)

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja, jotta he voivat sijoittua työelämään tai hakeutua jatko-opiskelupaikkoihin. Samalla koulutus pyrkii antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen eli toimimaan yrittäjänä. Opiskelun tarkoitus on myös tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. (L630/98,5§)

Peruskoulupohjaisen ammatillisen perustutkinnon laajuus on 120 opintoviikkoa ja tavoitteena on suorittaa opinnot kolmessa vuodessa. Perustutkintojen rakenne on samanlainen eli koostuu seuraavasti: Opiskelussa painottuvat sisäisen yrittäjyyden teemat, kuten vastuuntunto, itseohjautuvuus sekä itsensä ja työnsä kehittäminen. Vaat-

teen suunnittelua, kaavoitusta ja rakennekuvia opiskellaan myös alakohtaisilla tietoteknisillä sovelluksilla. Ammatillisissa opinnoissa valmistetaan asiakastöitä, teatteripuvustuksia ja toteutetaan projekteja yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa. Perustutkinnossa opiskellaan ammatillisten aineiden lisäksi mm. äidinkieltä, matematiikkaa, taidekasvatusta ja vieraita kieliä.

3.2 Ammatillinen perusopetus

Ammatillisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti: ”Opetussuunnitelmaan vaikuttavat käsitykset tiedosta ja oppimisesta. Ammatillinen osaaminen on ammattitiedon ja käytännön taitojen integroitunut kokonaisuus, joka näkyy sujuvana toimintana, käytännön taitoina ja kyynä ratkaista ongelmia työtilanteissa. Ammatilliseen toimintaan sisältyvät tiedollinen perusta, harjaantumisen kautta muodostuvat käytännön taito sekä myös ”äänetön” tieto, tunteita, kokemuksia ja oivalluksia. Osaamisen piirteitä ovat lisäksi oman osaamisen arviointitaito, itsenäinen ongelmanratkaisukyky sekä kyky suhtautua tietoon kriittisesti ja oppia uutta kokemusta hyödyntäen. Ammatissa kehittyminen ja työkäytäntöjen uudistaminen sekä muuttuvat työelämän vaatimukset edellyttävät itsearviointi- ja oppimistaitoja ja halua oppia jatkuvasti lisää.

Pysyvän tiedon rinnalla on yhä enemmän muuttuvaa tietoa. Uutta tietoa on kyettävä etsimään myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Tiedon määrän nopeasti lisääntyessä oppilaitos voi välittää vain osan tiedosta. Tällöin joudutaan tarkkaan harkitsemaan, millä perusteella opiskeltavat sisällöt valitaan ja erotellaan olennaisin.

Nykyinen oppimiskäsitys korostaa opiskelijan aktiivista roolia oman tieto- ja taitorakenteensa jäsentäjänä, tiedonhankkijana, käsittelijänä ja arvioijana. Oppiminen merkitsee aikaisempien ajatus- ja toimintamallien uudelleenjärjestämistä ja täydentämistä. Opiskelijan tulee voida yhdistää tieto omaan aiempaan tietoonsa. Ymmärrys syntyy, kun opiskelija aktiivisesti valikoi tietoa ja muodostaa oman käsityksensä asioista. Opiskelija on itse vastuussa oppimisestaan.

Syvällinen oppiminen vaatii mahdollisuutta käsitellä oppimiskokemuksia yhdessä kokeneiden työntekijöiden ja opettajien kanssa. Opiskelija, hänen yksilölliset kokemuksensa ja yksilöllinen opiskelutyylinsä tulee ottaa huomioon ohjauksessa. Yhdessä te-

keminen ja yhdessä muiden kanssa oppiminen on yhä tärkeämpää. Ammatin oppiminen on kiinteästi sidoksissa työn sisältöön ja toimintaympäristöön. Opiskelu aidossa työympäristössä edistää tehokkaasti oppimista. Taitojen oppiminen edellyttää, että opiskelijalla on mahdollisuus pureutua työn sisältöön ja ammatilliseen toimintaan, jotta hän voi sisäistää työsuorituksen vaiheet ja harjaantua sujuvaan toimintaan.”
(Ammatillisen perusopetuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkintojen perusteet, liiteosa, 1999–2005.)

Ammatillisen koulutuksen kehittyminen

Ammatillisen koulutuksen kehittymisestä on julkaistu toimialakohtaisia ja useampia aloja sisältäviä teoksia, mutta tekstiili- ja vaatetusalojen koulutuksen kehittymisestä ei ole erillistä teosta. Tekstiili- ja vaatetusala liitetään yleensä käsityön ja teollisuuden koulutusta käsitteleviin teoksiin. Lisäksi on olemassa tutkimustietoa ammatillisen opettajuuden tutkimuksista, joista tärkeimpänä tuloksena on huomioitu ammattiopettajan ammattialan hallinta. Tärkeimpänä täydennyskoulutustarpeena on havaittavissa ammatillisten tietojen ja taitojen ylläpitoa enemmän kuin uusien opetusmenetelmien osaamista.

3.3 Ammatinopettajan tehtävät

Tutkimusten tuloksena Kuusisto (2004) toteaa ammatinopettajan ominaisuuksiin kuuluvan seuraavia ominaisuuksia: substanssiosaaminen, ohjaaminen ja kasvattaminen, erityisopettaja, yhteyksien luoja ja ylläpitäjä, yhteistyökykyinen, kansainvälistyvä, tietotekniikan osaaja, monipuolisen didaktiikan hallitseva sekä pedagogisesti ajatteleva laaja-alainen kouluttaja. (Kuusisto 2004,22–30.)

Koulutuksen tehtävät jaotellaan kolmelle alueelle, jotka ovat kvalifiointi eli tietojen, taitojen ja tutkintojen tuottaminen, valikointi ja selektio sekä kulttuurin siirtäminen. Lisäksi edellisiin liitetään vielä säilyttämis- ja varastointitehtävä. Koulutuksen tehtävänä on kohottaa oppilaiden työ-, ammatti- ja kansalaistaitoja, jolloin koulun voi sanoa olevan oppilaista kehittävä ja kypsyttävä instituutio. Ammatillisen koulutuksen tehtävä on tuottaa yhä pätevämpiä työntekijöitä, joilla on hyvä pohja yleissivistävistä ja kansalaiskasvatuksellisista tiedoista. (Kuusisto 2004,18.)

Työelämä vaatii osaavia tekijöitä enenevässä määrin, vaikka vaatetusalan työpaikkojen kehitys onkin laskusuunnassa. Tavoitteena on ohjata opiskelijoita omalle alalleen, mutta oman alan löytyminen on vielä nuorisoasteen ammatillisessakin koulutuksessa olevalla opiskelijalla epävarmaa. Opetushenkilöstön on osattava kuunnella ja ohjata opiskelijoita oman alan suuntaisesti. Tällöin onkin mielestäni tärkeää huomioida, että viihtyy työssään, jotta saa työstään hyvänolon tunteen ja voi kokea työn motivoivan kehittymään sekä uutta tietoa etsimään.

3.4 Opetussuunnitelma ammatillisessa koulutuksessa

Nykyinen opetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2005 alkaneissa koulutuksissa Jyväskylän ammattiopiston kauppaoppilaitoksessa, konservatoriossa, käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa, palvelualojen oppilaitoksessa, sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitoksessa, teknisessä oppilaitoksessa sekä Jyväskylän aikuisopistossa opetussuunnitelmaperusteisessa koulutuksessa. Jyväskylän ammattiopiston opetussuunnitelmakokonaisuus muodostuu:

- koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmasta
- opetussuunnitelman yhteisestä osasta
- tutkintokohtaisesta opetussuunnitelmasta

Jyväskylän ammattiopistossa ja Jyväskylän verkostokaupunkikunnissa noudatetaan II-asteen opinnoissa 6-jaksojärjestelmää. Ammatillinen koulutus toteuttaa maakunnan visiota, joka merkitsee henkilöstöstrategiassa toisen kunnioittamiseen, oikeudenmukaisuuteen, vuorovaikutteisuuteen ja toimintaan, joka kannustaa kokonaisvaltaiseen kehittymiseen.

Oppilaitoksen toimintaa ohjaavat Jyväskylän koulutuskuntayhtymän visio, perustehtävä ja strategia sekä maakunnalliset yhteisesti sovitut linjaukset ja painotukset. Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma vahvistetaan kuntayhtymän hallituksessa. Kuntayhtymän hallituksen muodostuu seuraavista yhteyksistä: Keski-Suomen maakunnan järjestäjät, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, Jämsän seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä sekä Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä.

Opetussuunnitelman yhteinen osa sisältää koulutusalojen yhteiset linjaukset. Vahvistajana toimii tulosalueen johtaja. Opetussuunnitelman yhteisessä osassa on kaikille aloille määritelty ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia lisääviä painotuksia, joita

ovat kansainvälisyys, kestävä kehitys, teknologia ja tietotekniikka, yrittäjyys, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta, kuluttajaosaaminen sekä työsuojelu ja terveys.

Kaikilla aloilla koulutuksen tavoitteena on, että opiskelijalle kehittyy sellaiset oppimaan oppimisen taidot, että hän kykenee jatkuvasti kehittämään itseään sekä ihmisenä että ammatissaan. Opetussuunnitelman perusteissa kaikille aloille yhteisiksi ydinosaamistaidoiksi on määritelty oppimistaidot, ongelmanratkaisutaidot, vuorovaikutus- ja viestintätaidot, yhteistyötaidot sekä eettiset ja esteettiset taidot.

Oppilaitokset laativat tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat ja niiden vahvistajina toimivat oppilaitosten rehtorit. Lisäksi opiskelijoille laaditaan HOPS:t eli yksilöllisten tarpeiden pohjalta luotu opiskelusuunnitelma, joka tukee opiskelijoiden opiskelu- ja urasuunnittelua. Opiskelija saa HOPS:sta hyvän seurantavälineen opintojensa etenemiseen ja aikatauluttamiseen. On hyvä aina välillä pysähtyä miettimään miten ja miksi opiskellaan sekä millä menestyksellä.

3.5 Vaatetusalan perustutkinto Jyväskylän ammattiopistossa

3.5.1 Suuntautumisvaihtoehdot

Jyväskylän ammattiopiston vaatetusalan opinnoissa voi valmistua Pukuompelijaksi *pukuompelun koulutusohjelmassa* tai Vaatturiksi *vaatturin koulutusohjelmassa*.

Vaatetusalan perustutkinto on 120 opintoviikkoa *pukuompelun koulutusohjelmassa* ja koulutuksen pääpaino on naisten vaatteiden valmistuksessa nykyaikaisin valmistusmenetelmin. Lisäksi on mahdollista valita miesten pukeutumiseen, asusteisiin, sisustustekstiileihin ja lasten pukineiden valmistukseen liittyviä opintoja. Opintoihin kuuluu tuotesuunnittelun, materiaalituntemuksen, kaavoituksen ja leikkuun, muotoilun ja sovituksen sekä valmistuksen opinnoista.

Vaatturintyön koulutusohjelmassa pääpaino on miesten vaatteiden valmistuksessa nykyaikaisin valmistusmenetelmin. Lisäksi on mahdollista valita naisten pukeutumiseen, asusteisiin, sisustustekstiileihin ja lasten pukineiden valmistukseen liittyviä opintoja, jotka sisältävät tuotesuunnittelua, materiaalituntemusta, kaavoituksen, muotoilun ja valmistuksen opintoja.

3.5.2 Koulutuslakohtaiset tavoitteet Jyväskylän ammattiopistossa

Vaatetusalan koulutuksessa opiskellaan tietoja ja taitoja suunnitella, kaavoittaa ja valmistaa vaatteita asiakaslähtöisesti. Asiakaslähtöinen opetus nostaa esille asiakkaan huomioimisen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja hyödyntäen.

Tuotesuunnittelussa tavoitellaan, että opiskelija huomioi tuotesuunnitteluprosessissaan asiakkaan tarpeet sekä materiaalien vaatimukset ja osaa tuottaa monipuolisilla tekniikoilla tuotesuunnittelun kuvia erilaisiin käyttötarkoituksiin. Opiskelija tuntee pukeutumisen historiaa ja perinteitä sekä pukeutumisetiketin. Hän osaa ohjata asiakasta pukeutumiseen liittyvissä valinnoissa.

Kaavoituksen tavoitteena opiskelija osaa piirtää vaatteiden peruskaavoja, hihoja ja kauluksia sekä muita yksityiskohtia. Opiskelija osaa muuttaa valmiskaavoja asiakkaan mittojen ja toiveiden mukaiseksi. Sovituksen ja muotoilun tavoitteena on Opiskelija sovittaa valmistamiaan pukineita ja tekee niihin tarpeelliset sovituserämuutokset.

Valmistuksen tavoitteena opiskelija laatii tuotteen valmistukseen tarvittavat ennakkosuunnitelmat ja valmistaa asiakkaille erilaisiin käyttötarkoituksiin soveltuvia laatuvaatimusten mukaisia tuotteita. Valmistuksessa hän käyttää monipuolisesti alan laitteita ja koneita sekä tekstiilimateriaaleja yhdistäen tai yksinään.

4 MINÄ OPETTAJANA

4.1 Opetusharjoitteluni Jyväskylän Ammattiopistossa

Opetusharjoitteluni suorituspaikkana oli Jyväskylän ammattiopiston vaatetusosasto ja harjoittelujaksone opintokokonaisuuden laajuus oli kaksi opintoviikkoa. Kahden opintoviikon kokonaisuus suoritettiin kuuden viikon aikana. Opintojakson aiheena oli tuotteen suunnittelu, kaavoitus ja valmistus valitulle asiakkaalle eli opiskelutoverille.

Opintojakson tavoitteisiin lukeutui myös asiakaspalvelun harjoittelu. Opetusharjoitteluni sisälsi siis vaatteiden eli tässä tapauksessa housujen valmistuksen kaavoituksesta valmiiksi tuotteeksi, mukaan lukien tuotesuunnittelua ja asiakaspalvelutilanteiden harjoittelua. Mallin suunnittelussa tuli huomioida yksityiskohdat, joihin lukeutui myös lahkeiden pituus. Pituudesta johtuen osa oppilaista valmistikin bermudat, kokopitkien housujen sijaan.

4.2 Oma osaamiseni opettajana

Kokemus opetustehtävistä on minimaalista kohdallani, mutta ammattiosaaminen on vahvuuteni. Tämä vahvuus minun on osattava hyödyntää opetustyössäni, koska vain siten saan osaamista näkyville. Vaatteen valmistus on käsityötä ja käsityön oppiminen vaatii pitkäjänteistä oppimista, jos taito ei ole hallinnassa. Tämä käsillä tekemisen taito minun on osattava jakaa opiskelijoille. Tämä vaatii suunnitelmallista toimintaa, jonka pohjana ovat valtakunnallinen ja oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma taitojen ja tietojen arvioinnissa.

Oppimaan oppiminen ei ole itsestään selvää toimintaa ja oppijat oppivat asioita erilaisin tavoin. Asioita opitaan mm. lukemalla, tekemällä, kokemalla sekä tietoa siirtämällä. Käsityön opettaminen on mielestäni kaikkea edellä mainittua tiedon omaksumista, koska on tietoa, joka on opittava ulkoa ja se kirjoitettua. Osa taitoista on vain osattava opeteltava tekemällä. Kokemuksen mukaisesti on tietoa esim. kaavan kuositelu, materiaalin tunnistaminen jne. Osa tiedoista ja taidoista on vain kopioitava oppipoika kisa- li menetelmällä, kuten mm. vaatteen muotoilu haluttuun malliinsa. Asioista voi tehdä monilla erilaisilla menetelmillä ja ei voi sanoa olevan yhtä ja ainoa oikeaa ratkaisua, mutta siltikin lopputulos voi olla samannäköinen.

Omalla osaamisellani olen mukana yhteiskunnan kehittymisessä ja samalla jakamassa tietoa ja taitoa nuoremmille oppijoille. Ongelmien ratkominen auttaa oppimaan, kun on saanut tiedon oikeaan aikaan ja oppimista suosivassa ja tukevassa tilanteessa. Kaikkea tietoa ei voi omaksua kirjoitetusta tekstistä, jolloin taidon kopioiminen vaihtoehtona. Työskentelyn edetessä ja ongelmien kasaantuessa, on työn ja työskentelyn kriittinen tarkastelu apuna oppimisessa. Yhteisesti ongelmaa ratkottaessa tapahtuu molemminpuolista oppimista. Samalla myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät. Nämä edellä mainitut taidot ovatkin nousseet nyky-yhteiskunnassa arvoonsa tiimityöskentelyn yleistyessä.

4.3 Oman opetukseni periaatteita

*Ihmiskäsitys on kasvatuksen ja opetuksen perusta. Opetussuunnitelmatyön lähtökoh-
tana on, että jokainen ihminen on arvokas ja ainutkertainen. Jokaisella on oikeus ih-
misarvoiseen elämään ja ihmisarvoiseen työhön sekä tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin
opiskella. Ihmisen perusolemukseen kuuluu pyrkimys hyvään ja itsensä kehittämiseen.
Tällainen ihmiskäsitys korostaa opiskelijan roolia aktiivisena toimijana, joka on halu-
kas oppimaan ja kehittymään. (Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja
näyttötutkintojen perusteet, liiteosa 1999–2005.)*

Oppimisprosessilla ymmärretään oppijan, oman toiminnan ja opetuksen välistä vuoro-
vaikutusta. Oppimisprosessissa keskeisenä tekijänä on halu oppia eli motiivi, halu
elinikäiseksi oppijaksi ja itsesäätely- sekä opiskelutaidot. Laadukkaassa opetuksessa
otetaan huomioon oppimistilanteen, oppijoiden ja opittavan kohteen vaatimukset, ja
opetusmenetelmä valitaan sen mukaisesti. Oppimiskäsityksiä ovat behavioristinen,
kognitiivinen, humanistinen ja konstruktivistinen tapa oppia asioita. (Vertanen 2002,
124.)

Olen aina ajatellut oppimistilanteissa molempien osapuolten samanaikaisesta oppimi-
sestä. Vaikka opettajan asemassa on tapahtunut muutoksia, siltikin opettajan on osat-
tava olla ohjaavana osapuolena. Kuitenkin samalla molemmat osapuolet ovat oppi-
massa, mutta eivät välttämättä samoja asioita. Ei voi puhua yksinomaan oppijan op-
pimisprosessista, koska opettaja kokee samalla oman oppimisprosessinsa. Pitkä työ-
elämän kokemus saattaa toisaalta olla rasite, koska omista piintyneistä totumuksista
ja tavoista on osattava luopua jos on aihetta. Vaatteen valmistus on pitkä prosessi,
jonka aikana pienikin mittavirhe saattaa saada aikaan epäonnistumisen. Tarkkuus ja
huolellisuus palkitaan siistinä vaatteen ulkomuotona. Kaikessa tekemisessä on taustal-
la omat vahvuudet ja heikkoudet, joita pitää osata kehittää ja kriittisesti tarkastella.

Opetuksellinen ote työn ohjaamisessa tarvitsee kohdallani vahvistusta, jotta epävar-
muus ja liiallinen kiire karsiutuisivat opetuksestani. Riittävän yksityiskohtainen tun-
ti/päiväsuunnitelma luo varmuuden opetustilanteiden onnistumiseen. Suunnitelman
pilkkominen jopa minuuttikohtaiseksi on tarpeen jos tilanne niin vaatii. Siis avain hy-
vään lopputulokseen opetuksessani on yksityiskohtainen suunnitelma opetustilantei-
den tueksi. Toisena avaintekijänä näen arviointikriteerien kirjoittamisen taulukoksi

tapauskohtaisesti. Pohdinta omasta opettajuudesta saakin tämän hankkeen myötä työkalun arviointiin, jos valmistettavan on samanlainen vaate kuin nyt opetusharjoittelujaksollani. Arvioidessani oppilaiden opintojaksolla valmistamia housuja/Bermudoja, minulla ei ollut kaikkien arviointikohteiden aukikirjoitettuja arviointikriteerejä.

Tuotteen valmistus perustuu asiakkaasta otettuihin mittalukuihin, joiden mittaustekniikka on tarkoin ennalta määrätty. Mittauksen ohjeistus ja suoritustapa perustuu sääntöihin, joiden mukaisesti tuotteelle piirretään kaaviopiirroksat eli kaavat. Kaavoja muuttamalla eli peruskaavaa kuosittelemalla saadaan, erilaisia malliratkaisuja. Mittaus, kaavoitus ja kuosittelu ovat kaikki tietyn säännön mukaisesti suoritettavia, joten niiden opettamiseksi on valittava yksi ainoa tie lopputuloksen eli kaavan aikaansaamiseksi. Mielestäni tämän tien viitoittamiseen käytän behavioristista oppimiskäsitystä. Opetus on opettajakeskeistä, mutta myöhempi ammattitaito kaavoja valmistettaessa perustuu aiempaan oikein opittuun tietoon.

Sama behavioristinen oppiminen on liitettävä puhuttaessa ompelimon koneiden ja laitteiden toiminnasta ja huollosta. Koneilla on omat ohjeistuksensa ja niiden toimivuus on sidottua oikea-aikaisuuteen sekä oikeaoppiseen langoitukseen. Koneiden ja laitteiden hallinnassa on ehdottoman tärkeää ensin sisäistää tieto koneen osien merkityksestä sekä niiden vaikutuksesta tikin muodostukseen. Kuitenkin kokemuksen eli taitojen karttuessa mukaan liitetään kokemuksellinen eli humanistinen tapa oppia. Taitojen kehittyminen auttaa koneen hallintaa ja pääsääntöisesti monipuolisempia käyttömahdollisuuksia.

Muotoilu eli sovitusvaatteen tai vaatteen sovittaminen asiakkaalle puettuna, perustuu kädentaitoihin, joiden oppiminen on sidottu omaan haluun ja esim. perintötekijöihin sekä paljolti kannustukseen. Muotoilun taitoa opettaessa korostuu kokemuksellinen oppiminen. Muotoilu eli sovitus on kokemukseen ja opittavaan tietoon sidottua oppimista. Opettajan vastuulla on asian opettaminen eli tärkeänä seikkana on oppimaan oppiminen. Vastuu oppimisesta on oppilaalla enemmän kuin opettajalla. Uusi tieto perustuu aiemmin opittuun tietoon ja tärkeänä päämääränä on turvallisen oppimiskokonaisuuden luominen.

Vaatteen valmistus on monista pienistä osa-alueista muodostuva kokonaisuus, jonka valmistaminen on pitkällisen opetuksen ja oppilaan kokemuksellisen oppimisen tulosta. Vaate ei valmistu hetkessä ja taito valmistaa vaatteita perustuu osittain aiemmin opittuun tietoon, joka silloin on toiminnassa kulmakivenä. Aiemmin opittuja oppeja sovelletaan uuteen kokonaisuuteen sopivalla tavalla konstruktivistisen oppimisen mukaisesti. Sama asia voidaan käsittää ja sisäistää monella eri tavalla, mutta lopputuloksena valmistuu vaate. Oppimisen arviointi on suoritettava monipuolisena arviointina, koska oppijaa tulee verrata hänen omien taitojensa kehittymiseen, ei muihin opiskelijoihin.

4.4 Suorittamani arviointi

Harjoittelujaksollani arvioinnissa oli käytössä opiskelijan itsearviointi, vertaisarviointi, työn tuloksen ja koko tuotevalmistuksen kokonaisvaltainen arviointi. Arvioinnissa käytettiin syksyllä 2006 käyttöön otettua vaatetusalan perustutkinnon opetussuunnitelman mukaista arviointia, joka on suunniteltu näyttöpohjaiseen oppimiseen. Arvioinnin kohteina olivat asiakaspalvelu, tuotesuunnittelu, kaavan piirtäminen, sovitus/muotoilu sekä tuotteen valmistus. Arviointi suoritettiin asteikolla T1-K5. Kokonaisvaltaista arviointia suoritettiin koko opintojakson aikana ja kehittävää palautetta käytettiin kannustimena.

Opintojaksolla oli myös käytössä opiskelijoiden itsearviointi (Liite 2.) ja vertaisarviointilomakkeet (Liite 3), joiden tarkoituksena oli kehittää opiskelijoiden omaa työn ja oppimisen arviointia. Samalla opettaja sai tietoa opiskelijan kehittymisestä työn edetessä. Liite 1. on esimerkki laadituista arviointikriteereistä, mutta vaatevalmistuksen opintojaksolla on arviointikohteina edellä mainitsemani kohteet. Opintojaksolle on siis laadittava jokaisesta osa-alueesta omat taulukot, jolloin arviointi on selväpiirteistä.

Harjoittelujaksooni lukeutui myös jakson lopulla arviointi, mutta silloin ei käytössäni ollut selkeitä arviointiperusteita, koska perusteet poimittiin oppilaitoksen koulutusohjelman opetussuunnitelmasta, joka ei täysin palvele opintojaksolla valmistetun tuotteen valmistuksen tarpeita. Tuotteen valmistusprosessiin lukeutuvat tuotesuunnittelu, kaava- ja muoto-oppi, leikkuu ja valmistus.

Käytössä olivat koko opintojaksolle määritetyt arvioinnin kriteerit. Nämä oppikokonaisuudet olivat seuraavat: materiaalituntemus, tuotesuunnittelu, peruskaavojen ja kaavan osien piirtäminen, kaavoitus ja muotoilu, valmistus sekä asiakaslähtöisen projektityön valmistus. Edellä mainituista kaikki muut olivat tarkennettuja paitsi peruskaavojen ja kaavanosien piirtäminen sekä asiakaslähtöisen projektin valmistus. Kaiken kaikkiaan arvioinnissa on monta erillistä kohdetta ja kuitenkin lopputulos on yksi ainoa tuote. Olisiko siis tärkeää helpottaa arvioinnin vaikeutta ja laatia selvemmat tuotteen valmistuksen kriteerit? Voisiko ajatella esim. alakohtien keskiarviota lopulliseksi arvosanaksi.

4.5 Oma opettamisen suunnitelmallisuus

Opettaminen on minulle vierasta, mutta ammatinharjoittaminen on tutumpaa. Tällöin ohjattessani opiskelijoita oppimaan tulen miettimään, miten itse kokosin uuden asian ja miten saisin oppimisprosessin tuntumaan luonnolliselta ja motivoivalta tilanteena. Opettaminen ammattiopistossa on minulle vierasta, jolloin kaikki asiat vaativat suurempaa panostusta verrattaessa yleisesti opettajanpaikoissa työskenteleviin henkilöihin. Riittävän yksityiskohtainen suunnitelma ja sen noudattaminen ovat ehdottomia, jotta opintojaksolle asetetut tavoitteet täytyisivät. Työn toteutus on minulle vähiten vieras toiminta ja vastaavasti arviointi vaatii eniten panostusta. Tasapuolinen ja kehittävän palautteen antaminen ovat tarkoitukseni, jolloin uskon opiskelijoiden saavan oppia eniten.

Jaettavat monisteet ja opetuksen oheismateriaalit ovat avaimia kiinnostuksen herättämiseen ja uuden tiedon etsintään. Opintojakson tuloksena valmistuu vaatekappale asiakkaalle, tässä tapauksessa vertaisopiskelijalle. Vaatteen suunnittelussa on huomioitava asiakkaan *vartalon asettamat vaatimukset kaavoitukselle* ja sovitun mallin vaatimat muutokset peruskaavaan. Kaavan piirtäminen on millimetrityötä, jolloin *tarkkuus* ja maltillinen toiminta palkitaan onnistuneena asiakkaan mitoilla valmistetulla kaavalla. Kaava siis on se perustieto, jonka avulla voidaan varsinainen valmistus aloittaa. *Kaavan tarkkuus* ja *oikean työjärjestyksen noudattaminen* sitä piirrettäessä ovat parhaat kriteerit arviointiin.

Muotoilu ja sovitusoppi antaa käytännön perustaidot muokata kaavoilla leikattua vaatekappaletta. Sovitus on asiakkaan ja opiskelijan kahdenkeskistä tuotteen muokkausta haluttuun muotoonsa. Tällöin on äärimmäisen tärkeää haluttujen toiveiden muuttaminen eli tarkkaavainen taito kuunnella on tärkeää. Tilanteessa toimiminen hillitysti ja tarkoin asiakasta kuunnellen, antaa parhaan mahdollisen tuloksen valmistusprosessille. Erilaiset vartalotyypit asettavat lisää haasteita valmistukseen, jolloin pienikin muutos tuotteessa auttaa saamaan paremman käyttömukavuuden. *Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot* ovat tärkeitä sovitusopin työvälineitä, jotka on huomioitava arvioinnissa.

Vaateen valmistus tulee suorittaa tarkoin *suunnitellun työjärjestyksen* mukaisesti, jotta tuotteen käyttöominaisuudet ovat kestävä ja vaate myös tuntuu käyttäjästään mukavalta. Jos esim. saumarakenteet ovat ohjeistuksesta poikkeavia voi vaate hangata tai sauma liestyä. Edellä mainittuun viitaten on siis *saumarakenteiden ja materiaalin valinnan välillä yhtäläisyys*. Molemmat tukevat valmiissa vaatteessa vaateen käyttöominaisuutta.

Arvioinnissa on huomioitava pienetkin poikkeamat suunnitelluista työtavoista/työjärjestyksestä. Jos on havaittavissa selviä virheitä, on niihin puututtava, jotta oppilas jatkossa huomioiden virheidensä vaikutuksen vaateen valmistuksessa. Arviointia helpottamaan olen laatinut tarkemmat arviointikriteerit(liite 5) taulukkoon pisteytettynä arvoille T1-H3-K5. Arviointikriteerit ovat nyt minun tarkentamat opetussuunnitelman pohjalta (Liite 4.).

Arvioinnin suorittaminen uskoakseni helpottuu, jos järjestelmällisesti arvioi kriteerien osoittamat kohdat ja aiheittain laskee saaduista arvoista keskiarvot. Lopullisen, opintojakson numeraalisen arvon arvioija saa, kun hän laskee aihealueiden keskiarvon. Myöhemmässä elämässä tiedän vasta olisiko laatimastani taulukosta ollut suunnittelemani hyöty, koska nyt se on vain teoriassa laadittua tietoa. Arviointia helpottaa selvästi auki kirjoitetut arvioitavat kohteet ja niiden vaatimustasot. Ilman selvää esim. taulukkoa, on arvioija vaikean tilanteen edessä ja on pakotettu käyttämään resursseja ja aikaansa moninkertaisesti. Arviointiasteikko hylätty/hyväksyty on helpompi suhteuttaa käytäntöön kuin numeraalinen T1-H5.

5 POHDINTA

Opetus perustuu aikatauluun, opetussuunnitelmaan ja puuttuvan tiedon tarpeeseen eli motiiviin opiskella. Kaikkien näiden on oltava tarkoin suunniteltuja, jotta lopputulos on osaava työntekijä työelämään. Asian toteutukseen vaaditaan osaava henkilöstö opetustehtäviin. Ilman osaavaa ja ajanmukaista henkilöstöä ei voi olla lopputuloskaan toivotunlainen. Opetushenkilöstön on itse myös huolehdittava omasta tiedon päivittämisestä, jotta voi puhua nykytiedosta.

Aikataulu ja sen laatiminen vaatii tuntiraamin opetukselle eli lukujärjestyksen. Lukujärjestyksen laatimisessa on huomioitava kaikkien ryhmän opettajien osallistuminen. Jaksosuunnitelman mukainen lukujärjestys on kestoaltaan kahdeksan viikkoa ja lukuvouteen sisältyy viisi jaksoa. Opittava aine jaetaan opintoviikkoihin, jonka yhden viikon kontakti opintoja tulee olla 31 oppituntia ja kotitehtäviin eli itsenäiseen opiskeluun varataan 9 tuntia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jaksolla on keskimäärin kahdeksan opintoviikon kestoista opintokokonaisuutta, mutta jokainen opiskelija etenee oman HOPS:nsa mukaisesti. Tämä vaatii opettajalta paljon, jotta voi antaa tasapuolisesti aikaansa jokaiselle, mukaan lukien myös luokan vähemmän äänekkäät opiskelijat.

Opintojaksolla opetettava aihe on tarkoin määritelty opetussuunnitelmassa. Aiheeseen liitettävä opetettava asia on pilkottava pienempiin osiin, jotka pitää oikeassa suhteessa jakaa opintojakson ajalle. Aiheen rajaaminen ja pilkkominen antaa pohjan opetuksen suunnitteluun. Suunnittelun pohjana on tuntijako opintojaksolla, joka on aikarajana asian oppimisessa ja oppimisen arvioinnissa. Isoin asia, mikä on huomioitava nykyään, on oppilaiden motivointi aiheeseen. Ilman motivaatiota, ei ole mahdollisuutta oppia ja sisäistää asioita. Tässä näen suuren haasteen, koska oppiminen on oppijoiden omalla vastuulla ja heidän on itse se ymmärrettävä, ennen oppimisprosessin käynnistymistä.

Jakson lukujärjestys antaa suunnan mitä opitaan ja milloin. Opettajan tehtäväksi jää asian pilkkominen ja oppimateriaalin tuottaminen havaintovälineitä hyödyntäen. Kuitenkin opettajan tulisi olla vain tien näyttävä, jolloin oppilaat oppisivat itse etsimään tietoa. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista ja kannattavaa, mutta osassa opetusta tarpeellistakin, kuten esim. materiaalituntemuksessa jne.

Oppimateriaalin työstäminen haluttuun muotoonsa on vaativaa ja aikaa vievää, mutta jokaisen opettajan arvojen mukaista. Oppimateriaalia voi käyttää useamman vuoden ja silloin sitä tulee täydennettyä tarvittaessa sekä myös päivitettyä. Vaatetusosalalla niin kuin monella muullakin alalla tiedon muokkaaminen on aina tarpeen, koska teknologia kehittyy huimaa vauhtia. Oppimateriaalin on oltava ajanmukaista, eli ei vanhaa eikä hyödytöntä. Monen vuoden jälkeen on julkaistu monta hyvää kirjaa perusasioista, mutta aina eivät kirjatkaan riitä, vaan käytäntö on opettavaa.

Opintojakson lopulla opiskelijat täyttävät opintojakso palautteen, jonka pohjalta voi nähdä viitteitä, mikä oli hyvin ja missä on parannettavaa opetuksellisesti. Jatkuvan arvioinnin pohjalta toimittaessa on palaute molemminpuolinen aina paikallaan, jos tarve sitä vaatii. Arvioinnista on aina hyvä sopia jakson alussa, jolloin opintojaksokuvauksen mukaisesti opettaja yhdessä oppilaiden kanssa käy läpi jaksolle asetetut tavoitteet ja miten arviointi suoritetaan. Samassa tilanteessa sovitaan keräävätkö opiskelijat portfolioita, oppimistaan asioista. Portfolion kerääminen ja työstäminen ovat hyödyllisiä oppimisen kannalta. Edellä mainitun avulla opiskelija voi myöhemminkin palata oppimiinsa aihe-alueisiin. Portfolion arvioinnin voi myös liittää osaksi kokonaisarvosanaa.

Kaiken tämän edellä mainitun lisäksi on aina muistettava motivointi, tiedonjako tehtävä ja arvojen noudattaminen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja kehittäen.

LÄHTEET

Ahonen, A-M. & Lauhia, R. Mitä on opetuksen suunnittelu? Opetuksen ja opiskelun tuki/A-M tekninen korkeakoulu. Viitattu 23.4.2007.

<http://kerppu.hut.fi/koulutus/Opsua.ppt>.

Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma. Opas ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille. Helsinki: Edita.

Itkonen, M. 2005. Äidinkielen opetukseen lisää ajankuvaa. Jyväskylä: Suur Jyväskylä-lehti.

Jyväskylän ammattiopiston vaatetusalan perustutkinnon opetussuunnitelma. 2005. Jyväskylä.

Kansanen P. 2004. Opetuksen käsitemaailma. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kuusisto L. 2004. Luojan apulaisista loimaajiksi-ompelijoista itsensä työllistäjiksi. Tampere: Juvenes Print.

Luukkainen O. 2005. Opettajan matkakirja tulevaan. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Vertanen I. 2002. Ammatillinen opettajuus vuonna 2010. Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus. Hämeenlinna.

LIITE 1. ESIM. TYYDYTTÄVÄN, HYVÄN JA KIITETTÄVÄN OSAAMISEN VERTAILU (HÄTÖNEN, H. 2006, 107)

Tyydyttävä (T1 ja T2)	Hyvä (H3 ja H4)	Kiitettävä (K5)
osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	osaa käyttää työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	osaa tietoisesti valita työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää menetelmiä ja välineitä oikein
osaa perustehtävät	osaa keskeiset tehtävät	osaa arvioida ja kehittää työskentelytapoja
osaa toimia tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa; osaa käyttää omaksumiaan tietoja ja taitoja harjoitteluisissa, usein toistuvissa tilanteissa	osaa toimia erilaisissa tilanteissa ja ryhmässä; osaa käyttää tietojaan ja taitojaan uusissa tilanteissa	osaa toimia aktiivisesti ja kannustavasti erilaisissa tilanteissa ja ryhmissä sekä sidosryhmien kanssa; osaa löytää uusia ratkaisuja ja ratkaista ristiriitatilanteita; osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen, tehdä suunnitelmia ja pohtia vaihtoehtoja, joista osaa valita kulloinkin sopivimman
Osaa ohjattuna etsiä työhönsä liittyvää tietoa sekä osaa esittää sen ymmärrettävästi suullisesti ja kirjallisesti	osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa ja osaa muokata sitä käyttökelpoisemmaksi; osaa arvioida tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta	osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi ja tehdä johtopäätöksiä; osaa arvioida hankkimansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta
	osaa hahmottaa työnsä kokonaisuutena; osaa ottaa huomioon työpaikkansa erityistarpeita	osaa ottaa toiminnassaan huomioon työpaikan erityistarpeita; osaa hahmottaa työnsä osaksi työpaikkansa ja sen toimintaympäristön toimintaa
osaa tehdä annetut tehtävät	tekee annetut tehtävät omatoimisesti	osaa tehdä omatoimisesti muitakin kuin annettuja tehtäviä
osaa arvioida itseään ja työnsä onnistumista	osaa arvioida itseään ja työtään monipuolisesti	osaa kehittää ja arvioida itseään monipuolisesti voidakseen toimia muuttuvissa olosuhteissa
noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita ja osaa neuvotella poikkeamista	osaa soveltaa ohjeita erilaisissa tilanteissa ja noudattaa työturvallisuusohjeita	osaa kehittää omaa työtään ja toimintaympäristöään ja turvallisuutta

LIITE 2. HOUSUN VALMISTUKSEN ARVIOINTI

OPPILAS: _____

PÄIVÄMÄÄRÄ: _____

Suunnittelu ja ideointi**Arviointi T1-K5**Malliston suunnittelu, tuotekortti ja poikkileikkauskuvien työstäminen
_____Materiaalin valinta mallin ominaisuudet huomioiden
_____Parityöskentelyn onnistuminen
_____**Leikkuu ja valmistus**Kaavojen asettelun ja leikkuun onnistuminen
_____Työtapojen vastaavuus poikkileikkauskuviin
_____Työn kokonaisvaikutelma: väljyys, mitoitus
_____Aikataulun pitäminen
_____**Harjoitustyö**Koneenkäyttöharjoitusten onnistuminen
_____

LIITE 3. HOUSUN VALMISTUKSEN VERTAISARVIOINTI

ARVIOITAVA: _____

ARVIOIJA: _____

PÄIVÄMÄÄRÄ: _____**Asiakaspalvelu****Arviointi T1-K5**

Tyytyväisyys asiakaspalveluun

Mittojen otto

_____

Mallin suunnittelu

_____

Kuvan ja kaavan vastaavuus

_____

Sovituksen johdonmukaisuus

_____

Kaavoitus

Kaavojen/ sovitushousun istuvuus

_____

Kuosittelu mallia vastaavaksi

_____

Aikataulun pitäminen

_____

LIITE 4. VALMISTUKSEN ARVIOINTI

ARVIOINNIN KOHTEET	ARVIOINTIKRITEERIT		
	T 1	H 3	K 5
Työtehtävän hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee perustyötavoista käyttökelpoiset työtavat ja -menetelmät • arvioi työhön kuluvan ajan ja ohjattuna osaa laatia valmistusaikataulun ja kustannuslaskelman 	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee perustyötavoista työhön ja/tai materiaaleihin sopivat työtavat ja -menetelmät • arvioi työhön kuluvan ajan ja laatii valmistusaikataulun ja kustannuslaskelman 	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee työhön tai materiaaleihin sopivimmat työtavat ja -menetelmät • ottaa huomioon annetut resurssit valmistusta suunnitellessaan ja laatii itsenäisesti valmistusaikataulun sekä kustannuslaskelman
Työprosessin hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa käyttökelpoisia tuotteita • tarvitsee ohjausta työn ennakkosuunnittelussa ja valmistuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa hyvin laatuvaatimusten mukaisia tuotteita • vastaa työn valmistumisesta sovitussa aikataulussa 	<ul style="list-style-type: none"> • saavuttaa kiitettävästi tuotteelle asetetut laatuvaatimukset • ottaa vastuun työstä ja sen valmistumisesta aikataulun mukaisesti
Työn perustana olevan tiedon hallinta	ohjeiden avulla etsii työhön tarvittavaa tietoa työn loppuun suorittamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja etsii työssä tarvittavia tietoja hyvän työtuloksen saavuttamiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> • etsii työssä tarvittavat tiedot eri tietolähteistä, käyttää ja soveltaa niitä parhaan työtuloksen saavuttamiseksi.
Yhteistyötaidot	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy toimimaan työyhteisössä • toimii ohjaajan tuella yhteistyössä ja/tai tiettyjen sidosryhmiensä kanssa • ilmaisee itseään ymmärrettävästi 	<ul style="list-style-type: none"> • sopeutuu työyhteisöön • toimii yhteistyössä eri sidosryhmiensä kanssa • ilmaisee itseään ymmärrettävästi 	<ul style="list-style-type: none"> • sopeutuu luontevasti työyhteisöön ja tukee sen toimintaa • on yhteistyökykyinen ja -haluinen sidosryhmiensä kanssa • ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja selkeästi

Arvioinnissa T2 ja H4 määräytyvät siten, että opiskelija saavuttaa alemman arvioinnin helposti, mutta ei kuitenkaan yllä täysin ylemmän arvioinnin kriteereihin. Toimii asiakaslähtöisesti erilaisissa tilanteissa, opiskelu ja tulevaisuuden suunnittelu on tavoitteellista ja itsenäistä.

Lähde: Jyväskylän ammattiopiston vaatetusalan perustutkinnon opetussuunnitelma, s 2

LIITE 5. HOUSUN KAAVOITUKSEN, MUOTOILUN, VALMISTUKSEN JA ASIAKASPALVELUN ARVIOINTI

ARVIOINNIN KOHTEET	ARVIOINTIKRITEERIT		
	T1	H3	K5
Työtehtävän hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee perustyötavoista käyttökelpoiset työtavat ja -menetelmät • arvioi työhön kuluvan ajan ja ohjattuna osaa laatia valmistusaikataulun ja kustannuslaskelman • omaa taidon suunnitella opettajan ohjauksella asiakkaan haluaman housumallin 	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee perustyötavoista työhön ja/tai materiaaleihin sopivat työtavat ja -menetelmät • arvioi työhön kuluvan ajan ja laatii valmistusaikataulun ja kustannuslaskelman • hallitsee taidon suunnitella asiakkaan toiveiden mukaisen housumallin, mutta tarvitsee joissakin kohdin neuvoja 	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee työhön tai materiaaleihin sopivimmat työtavat ja -menetelmät • ottaa huomioon annetut resurssit valmistusta suunnitellessaan ja laatii itsenäisesti valmistusaikataulun sekä kustannuslaskelman • osaa itsenäisesti suunnitella housumallin asiakkaan toiveita ja materiaalin ominaisuudet huomioiden
Työprosessin hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa käyttökelpoisia tuotteita hyödyntäen vartalo-tyypille sopivaa muotoa vaatteessa • tarvitsee ohjausta työn ennakkosuunnittelussa ja valmistuksessa • osaa ohjeistuksen ja ohjauksen avulla piirtää housun peruskaavan asiakkaan mitoilla 	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa hyvin laatuvaatimusten mukaisia tuotteita ja hyötykäyttää vartalo-tyyppiä tukevia muotoja ja leikkausaukkoja • vastaa työn valmistumisesta sovitussa aikataulussa • hallitsee housun peruskaavan piirtämisen asiakkaan mitoilla ohjeistuksen avulla 	<ul style="list-style-type: none"> • saavuttaa kiittävästi tuotteelle asetetut laatuvaatimukset ja saa asiakkaalle valmistuvan vaateen valmistettua vartalo-tyyppiä tukevilla ratkaisulla • ottaa vastuun työstä ja sen valmistumisesta aikataulun mukaisesti • osaa täysin itsenäisesti piirtää housun peruskaavan asiakkaan mitoilla
Työn perustana olevan tiedon hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • ohjeiden avulla etsii työhön tarvittavaa tietoa työn loppuun suorittamiseksi • osaa peruskaavan kuosittelun kysyen lisäohjeita • laatii työjärjestyksen valmistukseen, mutta ei noudata sitä 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja etsii työssä tarvittavia tietoja hyvän työtuloksen saavuttamiseksi. • osaa peruskaavan kuosittelun ohjeistuksen avulla • Laatii työjärjestyksen vaateen valmistukseen ja noudattaa sitä 	<ul style="list-style-type: none"> • etsii työssä tarvittavat tiedot eri tietolähteistä, käyttää ja soveltaa niitä parhaan työtuloksen saavuttamiseksi • osaa itsenäisesti kuosittelulla peruskaavan haluttuun housumalliin • laatii yksityiskohtaisen työjärjestyksen ja valmistuksen yhteydessä vielä tarkentaa sitä
Yhteistyötaidot	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy toimimaan työyhteisössä • toimii ohjaajan tuella yhteistyössä ja/tai tiettyjen sidosryhmiensä kanssa • osaa toimia asiakaspalvelussa huomioiden asiakkaan toiveet • ilmaisee itseään ymmärrettävästi 	<ul style="list-style-type: none"> • sopeutuu työyhteisöön • toimii yhteistyössä eri sidosryhmiensä kanssa • osaa toimia asiakaspalvelussa huomioiden asiakkaan tarpeet ja osaa neuvoa asiakasta tarvittavissa kohdin • ilmaisee itseään ymmärrettävästi 	<ul style="list-style-type: none"> • sopeutuu luontevasti työyhteisöön ja tukee sen toimintaa • on yhteistyökykyinen ja -haluinen sidosryhmiensä kanssa • osaa asiakaspalvelun käytännöt ja hallitsee asiakastilanteen saumattomasti kehittäen ja ideoiden tuotteen yksityiskohtia ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja selkeästi
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omaa ja vertaisopiskelijan osaamistaan • osaa ilmaista itseään arviointikeskustelussa ja havaitsee omat kehittämiskohteensa, mutta ei koe tarvetta jatkoopinnoille 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa kriittisesti arvioida omaa oppimistaan, osaamistaan ja vertaisopiskelijan toimintaa • osaa keskustella opituista asioista, mutta ei osaa liittää niitä tulevaan ammattitaitoonsa 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omaa ja vertaisopiskelijan osaamistaan sekä huomioida oman osaamisensa kehittämiskohteet • Osaa keskustella opituista asioista ja sisäistää niiden liittämisen ammatissa tarvittaviin taitoihin